

Համար է որ, թիւրքը իր արժանապատռութեան
(?) մասին վիրաւորված՝ ամեն հնարք ի գործ կը
դնէ, հինգ տարիէ ի վեր, այդ հարցը խեղբելու
համար:

Մի կառավարութիւն որ հաստատապէս կամք ունի եր երկիրը մաս առ մաս կամ ամբողջապէս քաօսէ մը ազատել, նա շատ բան կարող է ընել հինգ տարուայ միջոցի մէջ։ Եթէ վերոցիշեալ է Փէնդիներուն առաջարածն ստուգութեան շուրջն անդամ ունենար՝ եթէ յիրաւի 61-դ յօդուածին խմբագրութիւնը և անոր պարտաւորիչ հանգամանքը ըլլային բարենորոգմանց մասին թիւրքին գէկամակութեամբ պատճառ, պէտք էր որ ուրիշ գաւառներու մէջ, այն ահազին տարածութեամբ Ասիական հողին վրայ, ուր հայր բնաւ ոտք չէ կոխած, այն տեղերն, գոնէ առ երևոյթս, փոքր ինչ վարչական բարելաւութեան փորձը ըրած լրուածիք չիրագութելու հասար։

Եւ դարձեալ, յիշեալ յօդուածը կարծեմը չէ ըսած և մեծ անիրաւութիւն մը, յիմարութիւն մը գործած կրլլար եթէ ըսէր, «բարենորոգմանք պէտք է մացուին հայաբնակ գաւառներուն մէջ, բայց լոկի ի նպաստ հայերուն»։ Ինչ պէտք անէր ուրևմն թիւրքը այս մեծամասնութեանց ինչիրը յարուցանելու, և այսպէս վարուելով միթէ ամենէն լաւատեսները չի համոզեց որ բուն իսկ «բարենորոգում» ըսուած բանն է զինքը խրտուեցնողը, և գեռ տարակոյս ունեն թէ թիւրք տարրը ըլլայինջ ըլլալու դատապարտուած է այն ամեն տեղերին, ուր բարեկարգութիւն և արդարութիւն կը տիրէ։

լար թիւրքը: Գոնէ եւրօպական թիւրքիայի մէջ օրստորէ լաւագոյն վիճակ մը պէտք էին ստանալ այն գաւառներն որք իր ձեռքը կը մնան տակաւին: Եթէ բերլինի դաշնագույթիւնը պարուղ դրա սովորանի վրայ քանի մը հայութնակ գաւառներուն անհանդուրժելի վիճակը նկատողութեան առնուլ, անդին այդ գաւառներէն տասն անդամ աւելի տարածութեամբ, աւելի շատ բազմամարդ գաւառներ կը մնան թէ Եւրօպից և թէ Ասիոյ Տաճկաստանի մէջ, որք բնաւ յիշուած անդամ չեն այդ դաշնագույթեան մէջ, որոց բնակիչներն քրիստոնեայ անդամ չեն, և սակայն անոնք ալ, Հայաստանի նման, չեն գտարած ամենավատթար վիճակ մը ունենալէ: Մեր խորունկ քաղաքակէտ էֆենդիներուն փաստաբերութիւնը ինքն իրեն կիշնայ ուրեմն և առօտել քան երբէք անհերքելի ծամարտութիւն մը կը մնայ, ինչ որ քանից «Մշակը» կրկնած է, այն է թէ թիւրքը ոչ կարող է և ոչ ալ հակամիտեալ որ և է բարենորոգիչ դրսութեան, մանաւանդ և զվանաւորապէտ երբ նա ինքն իր վիսին ծգուի: Այս հանգամանքներէն աւելին պէտք չէ ազգի մը ի մօտոյ կորստեամբ համար, քանի որ նա արդէն կորուսեր է վինքը պահպանող միակ միջոցը, նկաթական ոյժը:

Սահմանական հարկ մընէ ուրեմն այն ամեն աղքերու, որք թիւքիոյ իշխանութեան ներքն կապրին տակաւին, որ անձնապահապանութեան բնական աղքմամբը աշխատին չի մասնակցիլ այն գահավավութեան որ ընդհանուր երկրին անհրաժեշտ կերպով կը սպառնայ: Այս կերպ մտածող ները ոչ ծուռ քաղաքականութեան մը հետեւզ կը համարուին և ոչ անհետատեսութիւն ըրած կը լան: Ուրեմն քանի որ հայր ոչ կարողութիւն ունի ունի միջոցներու զմենելու որ իր բազը թիւքի աղղին որոշէ, ոչ ալ փոքր ինչ յոյս անդամ ունի որ թիւքը ինքնաբերաբար կը գայ իր վիճակը առացնել, ի հարկէ պէտք է իր աչքը հորիզոնին այն կողմերը դարձունէ, ուր փրկութեան կամ արոյական միջամտութեան մը նշոյլը կը նշմառէ: Ներսէս սպատիալքն է միթէ լրականութեան այսպէս ըլլալուն պատճառ, մենք ենք արդեօք Խամանակին աղօթած որ թիւքի ճակասապիլը ոյսպէս աղէտարեր ըլլայ: և ինչպէս կը յանդանին նեղացրել մեղ որ առանց օրինակութենէն չեւլու ամեն միջոցներու կը դիմնը, որպէս զի համ յառաջ դարման մը տարուի մեր գաւառա-

Բ. Դրան հայ էֆէնդիները, տաճկաց հետ համա-
այն, Ներակս պատրիարքը կասկածելի, յեղափո-
սական մի անձ ցոյց տալ կը տքնին, բաելով թէ
առ Հայաստանի վիճակագրական ցուցակներն
բատարակեց, փոխանակ օրինաւորապէս բարե-
ուրոգումներ աղերսելու, որով յանդինած կըլլայ
այսաստանի ինքնավարութիւնը պահանջելու: Այս
պարագային մէջ իսկ գերերը փոխել կուզեն դիտ-
ամբ: Ազգահամարի, մեծամամութեանց խնդիրը
իւրք կառավարութիւնն էր որ առաջին անգամ
բեան հանեց, ցոյց տալու համար եւրօպական
էլութեանց թէ ոչ մէկ կողմէ հայերն մեծամաս-
ութիւն չեն կազմեր: Տէրութիւնը չի պատաս-
անեցին իրեն թէ «այդ մարդանաշխւը եթէ ճըշ-
արիստ անդամ՝ ըլլային, այդ պատճառ մը չեն
արենարոգմանց խնդիրը մէկ կողմէ թողնելու, վասն
ի 61-դ յօդուածը «հայաբնակ գաւառները» կըսէ
հայն, և ոչ թէ «այն գաւառները ուր հայերը
ածամասնութիւն կը կազմեն»: Հայոց պատրիար-

ՆԱՄԱԿ ԹԻՒՐԳԻԱՅԻ

Տրապիզոն, 24 փետրվ.
Յունկարի մէկին, երբ բազմաշխատ «Մշակը»
գոյութեան տասներորդ տարեղարձը կը կատա-
լի Տփղիս, Պռնտոսի ափանցը վրայ լուսմբ
երիտասարդներ վարժարանի մը հինգերորդ
տեղարձը կը կատարէին ճիշդ նոյն օրը. այս
տահարին նշանակովթին պիտի տամ ես և
տի ըսեմ՝ անշուշտ աներեսյթ կատ կայ Տըփ-
սի լրապին և Տրապիզոնի վարժարանին մէջ:
Կայ մի ամրապինդ կապ, կայ մի բարոյա-
ն կապ՝ որ այս երկու ձեւնարկովթիւնները,
որ հետ կը կապէ ու կը միացնէ. այդ բարոյա-
ն կապը նպաստակն է որուն նոյնակն կը ծա-
յն թէ մին և թէ միաը:

Մշակը» ամեն տեղ ճամչցուած է արդէն իբրև
յառաջադիմական թերթ, Ճամճգային ընկե-
կան վարժարանն ալ իր փոքր շրջանակին մէջ
ժանայած է յառաջդիմասէր տիտղոսին և այս
թիւ ձեղնէ կը խնդրուի որ դուք ալ նոյնպէս
նշաք վարժարանո, բայց աւելորդ է խնդրել
դուք արդէն ճամչցած և պատուած էք զայն
թերթը ուղարկելով. այս մասին անհունս
դաշկալ եմք:

Թոսսար, որ մեր կայսրից ահելի լաւ ոռւս չը կայ: Եւ եթէ ես կանչված եմ արտասահմանից, ոս ոչ այլ ինչ է, եթէ ոչ նոր ստորոտիթւն, որի պատճառն է մէկ այնպիսի մարդ, որը արեան և երկաթի միջոցով ստեղծեց մի կայսրութիւն, որ պէտք է բանգի, նոյնպէս արեան և երկաթի միջոցով, Ոռւսասատանի ձեռքով:

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵՆԻՑ

Ս. ՊԵՏԵՐՔՈՒՐԳ, 11 մարտի: Մօսկվայի գինւորական շրջանի հրամանատարի իշխանութեամսը ենթարկված գիներալ-լեյտենանու վկեմ նշանակված է կազմանի շրջանի գորքերի հրամանատար: Գերվէյ, որ ուսումնասիրել է ուսուական հիւսիսի միջատները, ուղղեարկում է կովկաս տեղական միջատները ուսումնասիրելու համար: Օրենբուրգի մէջ կատարված յափշտակութիւնների պատճառով Բարձրագոյն հրամայված է պետական կայքերի բաժանման վրա ամենայն խառութեամբ հսկել: «Պրանտ. Ենտ.» լրագրի մէջ տպված է Նրանց Մեծութիւնների կայսրի և կայսրուհու հետեւել հեռագիրը Վիլհելմ կայսրին մարտի 10-ից: „Կայսրուհին և նա սրտով և մոքով ներկայ ենք գտնվում ձեր ծննդեան օրվայ տօնին, ձեզ շրջապատող սիրոց և յարգանքի արտայայտութիւններին աւելացնում ենք Մերը: Թող շատ աարիներով երկարացնէ Աստուած ձեր կեանքը, որ լի է փառաւոր գործերով Գերմանիայի բարօրութեան, Եւրօպայի խաղաղութեան և Մեզ ու Մեր երկու պետութիւնները միացնող բարեկամութիւնը ամրացնելու համար»: Գատչինօի մէջ պալատական ձաշ կար: Թագաւորը Զերմ կերպով առաջարկեց Վիլհելմ կայսրի կենացը: Մարտի 1-ին ի պատիւ գերմանական կայսրի ձաշ տրվեցաւ Մեծ Իշխանուհի Ալեքսանդրա Կառլու գայունի համար:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ մօտ: 11 մարտի: Պետական
բանկի 5% տոմսակը առաջին շրջանի արժեք
96 ր. 25 կ., երկրորդ 91 ր. 12 կ., երրորդ
91 ր. 50 $\frac{1}{2}$ կ., չորրորդ 91 ր. 5 կ., հին-
գերորդ 90 ր. 25 կ., ներքին 5% առաջին
փոխառութեան տոմսակը արժեք 216 ր.
50 $\frac{1}{2}$ կ., երկրորդ 211 ր. 25 կ., արեե-
լեան առաջին փոխառութեան տոմսակը
արժեք 90 ր. 37 կ., երկրորդ 89 ր., 87 $\frac{1}{2}$
կ., երրորդ 90 ր. սակի 8 ր. 15 կ.: Ոռւսաց
1 լուրջ կօնդօնի վրա արժեք 24,12 պէսս,
ոռւսաց 100 ր. Համբուրգի վրա արժեք 205
մարկ 50 պֆ., Փարիզի վրա 254 ֆրանկ
75 սանտիմ: Բօրսայի տրամադրութիւնը
ամռաւը է: Անգլիական բանկի մուլհակների
նախավճարութիւն 3%, Փրանսիական բան-
կի 2%:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՀՈՒՐԵՐ

